

JONG! in Almere: wat maakt een plek prettig voor jongeren?

Juul Tielens

De leefomgeving is van grote invloed op het dagelijks leven en welzijn van jongeren (Matthews et al, 2004). Het is de sociaal-fysieke ruimte waarin ze wonen, naar school gaan, werken, zich ontwikkelen, onderweg zijn en ontspannen (Fleckney & Bentley, 2021). Het is voor jongeren ook de ruimte waar ze anderen ontmoeten en waarin hun identiteit vorm krijgt (Gray & Manning, 2022). Ontspanning en sociale contacten zijn onmisbaar voor de mentale gezondheid en het gevoel van verbondenheid met de stad (Peters et al, 2010). De openbare ruimte speelt hierin een cruciale rol (Fleckney & Bentley, 2021).

Juist in een stad als Almere is de leefomgeving extra belangrijk. Jongeren hebben er bovengemiddeld vaak te maken met eenzaamheid, kansenongelijkheid, schooluitval en risico's om in de criminaliteit terecht te komen (Uyterlinde et al, 2024). Tegelijkertijd is de afstand tussen voorzieningen relatief groot, waardoor jongeren zijn aangewezen op wat er beschikbaar is in hun nabije omgeving. Bovendien worden jongeren nauwelijks betrokken bij ruimtelijke ontwikkeling en beleidskeuzes die hun dagelijks leven beïnvloeden; een deel heeft ook geen stem in het democratisch proces.

Om een beter beeld te krijgen van de leefwereld van jongeren in Almere is het JONG! onderzoek uitgevoerd door het lectoraat Urban Innovation. Hierin is onderzocht wat de behoeften zijn van jongeren met betrekking tot ontspanning en ontmoeting en welke rol de leefomgeving daarin speelt. In totaal deelden 268 jongeren in de leeftijd van 12- 23 jaar hun perspectief. In dit artikel worden de belangrijkste bevindingen met betrekking tot nabijheid, bereikbaarheid en veiligheid toegelicht. Deze bevindingen bieden waardevolle inzichten in hoe het concept van de nabije stad kan bijdragen aan een stedelijke omgeving waarin jongeren zich prettig voelen.

Almere: een paradoxale stad

De manier waarop Almere is ontworpen, heeft directe gevolgen voor hoe jongeren hun leefomgeving ervaren. Als geplande tuinstad is Almere ruim opgezet, met veel groen en water tussen de stadsdelen en een duidelijke scheiding tussen functies als wonen, werken, winkelen en recreatie (Constandse, 1989). Hoewel deze opzet rust en ruimte biedt, zorgt ze er tegelijkertijd

voor dat voorzieningen vaak ver van elkaar liggen. Jongeren moeten daardoor regelmatig grote afstanden afleggen om bijvoorbeeld af te spreken met vrienden of ergens te ontspannen.

Deze ruimtelijke spreiding maakt dat jongeren Almere omschrijven als een paradoxale stad. De stad voelt aan de ene kant klein en 'saai' in vergelijking met andere steden, maar is tegelijk zo uitgestrekt dat alles ver weg lijkt.

“Dan heb ik echt het gevoel dat je het een beetje uit elkaar trekt. Geeft niet echt een stadsgevoel. Het oogt groot, maar dat is het niet.”
(18 – 23 jaar)

De meeste voorzieningen en activiteiten waar jongeren graag komen, zoals winkels, horeca, de bioscoop en andere uitgaansplekken, bevinden zich in Almere Stad. Hoewel het centrum van Almere Stad vaak als positief wordt ervaren, vanwege de centrale ligging en het uitgebreidere aanbod van voorzieningen dan in de eigen woonwijk, hebben jongeren toch de behoefte dat er (ook) voorzieningen, zoals supermarkten, sportcomplexen en restaurants, dichterbij huis zijn.

“Kijk naar Belfortplein, daar zit alles. Je moet altijd naar Stad komen. Ik wil gewoon meer verspreid, zodat je in de buurt dingen vindt.”
(12 – 15 jaar)

Mobiliteit van jongeren

Almere is een ruimtelijk uitgestrekte stad. De voorzieningen voor jongeren concentreren zich in het centrum van Almere Stad en de mobiliteit van jongeren is bepalend voor hoe zij gebruik kunnen maken van wat de stad hen te bieden heeft. Leeftijd en vervoersmogelijkheden zijn daarbij bepalend. Zo bewegen jongeren van 12 tot 15 jaar zich vooral te voet of op de fiets door de stad. Zij mogen namelijk niet altijd zonder toestemming van hun ouders buiten hun eigen woonwijk reizen of hebben geen geld voor het openbaar vervoer. Daardoor blijven ze soms aangewezen op hun directe woonomgeving, wat invloed heeft op het zien van vrienden en op het ondernemen van activiteiten.

“Ja, de meeste mensen wonen ook niet echt dichtbij, dus dan zie je die ook niet snel. Dus dan kan je niet echt makkelijk afspreken als ze ver wonen.”
(12 – 15 jaar)

De 15 - minuten regel wordt veel genoemd.

“Een kwartiertje denk ik. Dat is gewoon. Dat is niet te lang. Maar met de fiets dan hè, een kwartiertje met de fiets.”
(12 – 15 jaar)

Ook oudere adolescenten geven aan dat een lange reistijd, zowel met de bus of op fiets, een belemmering vormt om af te spreken met vrienden. Activiteiten die ver van huis zijn of niet goed bereikbaar met duur openbaar vervoer, worden minder ondernomen.

“Daarom kom ik niet vaak in Almere Centrum, omdat, ja de bus is duur, het lijkt goedkoop, maar als je dan zeg maar iets wilt doen, ben je toch weer vijf euro per dag kwijt. En het wordt ook steeds duurder. Dat beperkt mij wel daar in. Als je Studenten-OV hebt, ja dan ga je daar anders mee om.”
(18 – 23 jaar)

Nabijheid van voorzieningen

Jongeren hebben behoeften aan plekken in de buurt op loop- en fietsafstand. Het gaat hen vooral om mooie parken, zitplekken en betaalbare activiteiten. Plekken waar jongeren het gevoel hebben dat ze gewoon mogen 'zijn' zonder dat ze weggestuurd worden. Een ontmoetingsplek in de buurt waar je kan en mag komen is daarom een wens voor veel jongeren.

“Ik zou het wel leuk vinden als je bij ons in de wijk een plek hebt voor kinderen van onze leeftijd, maar dan niet zo afgelegen.”
(12 – 15 jaar)

De eigen wijk wordt echter vaak bestempeld als een saaie plek, waar voorzieningen ontbreken.

“Een buurthuis vind ik wel leuk, maar waar wij wonen is er geen buurthuis. En dat lijkt me wel leuk, als je gewoon ergens kan tafelvoetballen en spelletjes spelen.”
(12 – 15 jaar)

Ook de inrichting van de openbare ruimte sluit vaak niet aan op de behoeften van jongeren. Met name het ontbreken van bankjes, picknicktafels of parken om in te “chillen” in de eigen buurt wordt vaak genoemd.

Veiligheid niet altijd vanzelfsprekend

Naast mobiliteit en nabijheid speelt ook veiligheid een belangrijke rol in het dagelijks leven van jongeren en in hoe ze gebruik maken van de stad. Veel jongeren, en in het bijzonder meiden, voelen zich niet altijd veilig op plekken die open, grijs, donker, slecht verlicht en verlaten aanvoelen. Denk aan parken en fietspaden. Dit zorgt ervoor dat zij liever bepaalde routes mijden of alleen in groepjes naar buiten durven.

“Ik ga ’s avonds sowieso niet weg. Ik durf niet weg in het donker. In de zomer vind ik het prima om buiten te blijven, maar voor de rest ben ik voor het donker thuis.”
(18 – 23 jaar)

Ook ervaringen met ongewenste aandacht, zoals naropen of lastigvallen, dragen bij aan een onveilig gevoel. Met name rondom het stationsgebied ervaren jongeren dit.

“Dan heb ik echt het gevoel dat je het een beetje uit elkaar trekt. Geeft niet echt een stadsgevoel. Het oogt groot, maar dat is het niet.”
(18 – 23 jaar)

- Beukers, E., Tielens, J., Van Vliet, A., Oberman, J., De Leeuw, N., Koning, H., 2025. JONG! Ontspannen en ontmoeten in Almere. Lectoraat Urban Innovation, Windesheim, Almere.
- Constandse, A. K. (1989). Almere: A new town in development: problems and perspectives. The Netherlands Journal of Housing and Environmental Research, 235-255. <https://doi.org/10.1007/BF02503319>
- Fleckney, P., & Bentley, R. (2021). The urban public realm and adolescent mental health and wellbeing: A systematic review. Social Science & Medicine, 284, 114242 <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114242>
- Gray, D., & Manning, R. (2022). Constructing the places of young people in public space: Conflict, belonging and identity. British Journal of Social Psychology, 61, 1400-1417. <https://doi.org/10.1111/bjso.125>
- Matthews, H., Limb, M., & Taylor, M. (2004). The 'street as thirdspace'. In: Children's geographies. 54-68 Routledge
- Peters, K., Elands, B., & Buijs, A. (2010). Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion? Urban Forestry & Urban Greening, 9, 93-100. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2009.11.003>
- Uyterlinde, M., de Zwart, O., Britt, A., Brock, A., Engbersen, R., Mateman, H., van Wijngaarden, R., Baart, J., van Dijken, K., 't Hooft, S., & Barendregt, C. (2024). De sociale staat van Almere. Verwey-Jonker Instituut, Platform 31, Movisie. <https://www.verwey-jonker.nl/publicatie/de-sociale-staat-van-almere/>

Meer weten?

Lees hier de publicatie van JONG! Ontspannen en ontmoeten in Almere

Een nabije stad: juist voor jongeren

De inzichten uit het JONG! onderzoek maken zichtbaar wat jongeren nodig hebben om te kunnen ontspannen en ontmoeten in hun stad. Nabijheid, bereikbaarheid en veiligheid spelen daarbij een belangrijke rol. De ruimtelijke opzet van Almere biedt veel mogelijkheden, maar vraagt ook om gerichte aandacht voor toegankelijke, veilige en betekenisvolle plekken in de directe leefomgeving van jongeren. Een nabije stad biedt hiervoor interessante aanknopingspunten: een stad waarin iedereen veilig binnen een kwartier lopen of fietsen toegang heeft tot stedelijke voorzieningen. Dat betekent voor jongeren een stad waarin zij niet ver hoeven te reizen om mee te doen, maar waar ontmoeting, ontspanning en ontwikkeling dicht bij huis te vinden zijn. Dat is niet alleen goed voor hun mentale en fysieke gezondheid, maar ook voor de veerkracht en vitaliteit van de stad als geheel. Een goed begrip van behoeften van jongeren is essentieel. Dat geeft het inzicht dat nodig is om voorzieningen slim te spreiden over wijken en jongeren een passende plek te geven in hun directe omgeving. Ze kunnen zich dan positief ontwikkelen en bijdragen aan een levendige stad.